

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

**برنامه آموزشی ضروری مقطع کارورزی
بهداشت و پزشکی اجتماعی
زمستان ۱۴۰۰**

فصل اول

طول دوره : یک ماه

فصل دوم

مدت زمان ساعات مفید آموزشی در طول دوره:

- ساعات کارگروه از ۷/۳۰ صبح تا ۱۴/۳۰ بعد از ظهر می باشد که با کسر روزهای تعطیل در مجموع حدود ۱۸۰ ساعت می شود.
- ۵ روز اول دوره، کارگاه تئوری اجرا شده و یک روز جهت آشنایی با مراکز بهداشت استان به معاونت بهداشت استان می روند و بعد از آن دانشجویان به فیلهای پزشکی اجتماعی برای آموزش عملی می روند.
- یک روز بعد از اتمام دوره تئوری، دانشجویان جهت بازدید در مراکز تعریف شده شامل نگهداری سالمندان، بهزیستی، آموزش و پرورش، کودکان بی سرپرست، پیشگیری از آسیب های اجتماعی، فوریت های پزشکی و مرکز ناباروری قفقاز به منظور ایده گیری برای پروژه های مربوط به بررسی و اولویت بندی عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت حضور می یابند.
- در طول دوره آموزش عملی، دانشجویان یک روز (چهارشنبه آخر هر دوره) در جلسه ژورنال کلاب (با حضور اعضای گروه و دانشجویان دوره کارآموزی با ارائه دو مقاله توسط دانشجویان کارورزی داوطلب و زیر نظر دو نفر از استاتید گروه) شرکت می کنند.

فصل سوم

مدیر مسئول برنامه

دکتر افشان شرقی: دانشیار پزشکی اجتماعی

کارشناس مسئول برنامه

گل افشان متولی باشی

فصل چهارم

اعضای هیئت علمی:

۱- دکتر سعید صادقیه اهری	استاد پزشکی اجتماعی
۲- دکتر فرهاد پورفرضی	استاد پزشکی اجتماعی
۳- دکتر افشان شرقی	دانشیار پزشکی اجتماعی
۴- دکتر نسرین فولادی	استاد آموزش پرستاری بهداشت جامعه
۵- دکتر فیروز امانی	دانشیار آمار زیستی
۶- دکتر خاطره عیسی زاده	دانشیار پزشکی اجتماعی
۷- دکتر حامد زندیان	استاد یار سیاستگزاری سلامت
۸- دکتر سهراب ایرانپور	استاد یار اپیدمیولوژی

اعضای تیم آموزشی فیلدهای آموزشی:

۱- خانم عظیم زاده (مسئول مرکز)	مرکز بهداشت شهری سیدحاتمی
۲- دکتر علی رضایی (مسئول مرکز)	مرکز بهداشت شهری آزادگان
۳- آقای دکتر جوادی (مسئول مرکز)	مرکز بهداشت شهری پیلرودی
۴- خانم دکتر پورمحمدجان (مسئول مرکز)	مرکز بهداشت روستایی نیار
۵- آقای دکتر حطبی (مسئول مرکز)	مرکز بهداشت روستایی شاماسبی
۶- خانم برزگر (مسئول مرکز)	مرکز بهداشت شهید باهنر
۷- دکتر محمدعلی جعفری (آموزش بالینی)	مرکز بهداشت شهرستان

تبصره: کلیه آموزش دهندگان صرفاً بر اساس برنامه تنظیمی و با هماهنگی مدیر مسئول برنامه آموزش های خود را ارائه می دهند.

فصل پنجم

پیامدهای مورد انتظار (Outcomes) از این برنامه آموزشی

اهداف کلی دوره کارورزی :

دانشجو پس از پایان دوره باید بتواند :

- ۱- با مراجعان، بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت به نحو شایسته ارتباط برقرار کند و ویژگی‌های رفتار حرفه‌ای مناسب را در تعاملات خود به نحو مطلوب نشان دهد.
- ۲- ارزیابی مدیریت و کاهش عوامل خطر را به درستی و با موفقیت برای مراجعین انجام دهد.
- ۳- برنامه‌های سلامت کشوری را به درستی اجرا و حسب مورد نقد نماید.
- ۴- مهمترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش در فیلدهای آموزشی را بررسی و اولویت‌بندی نماید و با توجه به امکانات موجود راهکارهای مناسب و برنامه عملیاتی لازم را با عنایت به همکاری‌های درون و برون بخشی تدوین و ارائه نماید.
- ۵- خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری‌های شایع و اولویت‌دار را در سطح فرد، خانواده و جامعه نقد کند.
- ۶- یک طرح در قالب تحلیل، اولویت‌بندی و حل مشکل را اجرا نماید.
- ۷- شاخص‌های بهداشتی را بر اساس کار با سیستم الکترونیکی سلامت محاسبه و تحلیل نماید.
- ۸- راهکارهای ارتقای شاخص‌های سلامت را با استفاده از راهکارهای پایش و ارزشیابی در منطقه پیشنهاد کند.
- ۹- توانایی اخذ شرح حال جامع، یکپارچه و کامل را در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان در کلینیک پزشکی خانواده یا مراکز جامع خدمات سلامت داشته باشد.
- ۱۰- توانایی معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم‌بندی رایج سنی)، زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط در کلینیک پزشکی خانواده یا مرکز جامع خدمات سلامت داشته باشد.

- ۱۱- اصول و راهکارهای صحیح ارجاع به سطوح بالاتر را به کار ببندد.
- ۱۲- ارزیابی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت را در سطح فرد، خانواده و جامعه انجام دهد.
- ۱۳- روش‌ها و شیوه‌های جلب حمایت همه جانبه Advocacy را در حل مشکلات به کار ببندد.
- ۱۴- روش‌های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری‌های شایع را در سطح فرد، خانواده و جامعه به کار ببندد.
- ۱۵- نسخه‌های لازم را براساس اصول تجویز منطقی داروها بنویسد.

اهداف اختصاصی

الف- در حیطه دانش :

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند :

- ۱- مراحل ارزیابی سلامت جامعه را نام ببرد.
- ۲- منابع داده‌های اولیه و ثانویه را بشناسد.
- ۳- با مفهوم صلاحیت حرفه‌ای پزشک و حقوق بیمار آشنا شود.
- ۴- با اهمیت برقراری ارتباط در ارائه خدمات سلامت آشنا شود.
- ۵- با عوامل فرهنگی-اجتماعی و آموزشی موثر در برقراری ارتباط موثر آشنا شود.
- ۶- ارتباط موثر پزشک بیمار را تعریف نماید.
- ۷- با مهارت‌های موثر در برقراری ارتباط موثر بین پزشک و بیمار آشنا شود.
- ۸- اپیدمیولوژی و عوامل خطر سرطان‌های شایع زنان را شرح دهد.
- ۹- برنامه غربالگری سرطان‌های شایع زنان را طبق پروتکل کشوری بیان کند و روش‌های تشخیص زودرس سرطان‌های شایع و اولویت‌دار را بیان نماید.
- ۱۰- چگونگی اجرای برنامه‌های سلامت و دستورالعمل‌های کشوری در خصوص سرطان‌های شایع زنان را تحلیل کند.
- ۱۱- عوامل خطر بیماری‌های قلبی عروقی را نام ببرد.

برنامه آموزش ضروری بخش پزشکی اجتماعی - دوره کارورزی

- ۱۲- متغیرهای لازم برای خطرسنجی را بیان کند.
- ۱۳- گروه هدف ارزیابی خطر بیماری‌های قلبی عروقی را ذکر نماید.
- ۱۴- اقدامات لازم برای گروه‌های با درجات مختلف خطر را نام ببرد.
- ۱۵- مراحل غربالگری سرطان پستان را شرح دهد
- ۱۶- مراحل غربالگری سرطان کولون را شرح دهد.
- ۱۷- مراحل غربالگری سرطان گردن رحم را شرح دهد.
- ۱۸- نحوه خطرسنجی بیماری‌های قلبی عروقی را شرح دهد.
- ۱۹- خواص آزمون‌های غربالگری (اعتبار و پایایی) را شرح دهد
- ۲۰- نحوه سنجش بازده و کارایی برنامه‌های غربالگری را شرح دهد.

ب- در حیطة نگرش:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند :

- ۱- برنامه غربالگری سرطان پستان را از ابعاد مختلف نقد کند.
- ۲- برنامه غربالگری سرطان کولون را از ابعاد مختلف نقد کند.
- ۳- برنامه غربالگری سرطان گردن رحم را از ابعاد مختلف نقد کند.
- ۴- نمودار خطرسنجی حوادث قلبی عروقی در ۱۰ سال آینده در گروه هدف را به کار گرفته و تفسیر نماید.
- ۵- حساسیت و ویژگی و پایایی را محاسبه نماید.
- ۶- به تأثیر و اهمیت این آموزش‌ها اعتقاد داشته باشد.

ج- در حیطة مهارت:

دانشجو باید پس از طی دوره بتواند:

- ۱- گردآوری داده‌های اولیه و ثانویه را انجام دهد.
- ۲- جمع‌بندی و تحلیل داده‌های اولیه و ثانویه را انجام دهد.

- ۳- فهرست مشکلات جامعه را تهیه و اولویت بندی کند.
- ۴- پروپوزال برای تشخیص ابعاد مشکل دارای اولویت در جامعه را تدوین کند.
- ۵- پروپوزال تدوین شده را اجرا کند.
- ۶- گزارش دوره را ارائه کند.
- ۷- روش های تشخیص زودرس و غربالگری سرطان های شایع را در سطح فرد، خانواده و جامعه به کار ببندد.
- ۸- برنامه های سلامت کشوری در مورد غربالگری سرطان های شایع زنان را به درستی اجرا نماید.
- ۹- اصول و راهکارهای صحیح ارجاع به سطوح بالاتر را به کار ببندد.
- ۱۰- فرآیند ارجاع را برای موارد نیازمند انجام و فیدبک آن را پیگیری نماید.
- ۱۱- نحوه ارائه خدمات در قالب برنامه های جاری در نظام سلامت را مورد پایش قرار دهد.
- ۱۲- آموزش های لازم برای کاهش اثر هر یک از عوامل خطر را انجام دهد.
- ۱۳- ارزیابی خطر برای فاکتور عدم فعالیت فیزیکی را برای بیماران انجام دهد.
- ۱۴- ارزیابی خطر برای فاکتور چاقی را برای بیماران انجام دهد.
- ۱۵- ارزیابی خطر برای فاکتور مصرف دخانیات و الکل را برای بیماران انجام دهد.
- ۱۶- خدمات مربوط به غربالگری سرطان پستان را برای گروه هدف ارائه دهد.
- ۱۷- خدمات مربوط به غربالگری سرطان گردن رحم را برای گروه هدف ارائه دهد.
- ۱۸- ریسک فاکتور های بیماری های قلبی عروقی را شناخته و در بیماران کنترل نماید.
- ۱۹- برای بیماران گروه هدف برنامه خطر سنجی از نظر حوادث قلبی عروقی انجام دهد.

فصل ششم

شاخص های تعیین محتوای آموزشی ضروری (Core content):

- ❖ توانمندی های مورد انتظار از یک پزشک عمومی متناسب با سند مربوطه
- ❖ رعایت ادغام یافتگی خدمات سلامت در کلیه حیطه های آموزشی دوره کارورزی
- ❖ نیازهای سلامتی جامعه
- ❖ کاربردی بودن
- ❖ به روز بودن
- ❖ تاکید بر اهمیت نظام بهداشتی کشور در تامین سلامت جامعه
- ❖ تقاضای مردم منطقه

فصل هفتم

محتوایی که باید آموزش داده شود و فرا گرفته شود تا پیامدهای فوق‌الذکر حاصل شوند.

ردیف	عنوان محتوا
۱	روش‌های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری‌های شایع در سطح فرد، خانواده و جامعه
۲	خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری‌های شایع و الویت‌دار در سطح فرد، خانواده و جامعه
۳	مهارت‌های ارتباطی با مراجعین، بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت
۴	ارزیابی عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت در سطح فرد، خانواده و جامعه
۵	ارزیابی مدیریت و کاهش عوامل خطر
۶	محاسبه شاخص‌های بهداشتی براساس کار با سیستم الکترونیکی سلامت
۷	بررسی و الویت‌بندی مهمترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش
۸	راهکارهای ارتقای شاخص‌های سلامت
۹	برنامه‌های سلامت کشوری
۱۰	روش‌ها و شیوه‌های جلب حمایت همه جانبه Advocacy در حل مشکلات
۱۱	توانایی اخذ شرح حال جامع، یکپارچه و کامل در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان

فصل هشتم

منابع اصلی برای آزمون:

- کتاب جامع بهداشت عمومی نوشته دکتر حاتمی و همکاران
- درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی پارک ترجمه: دکتر خسرو رفائی شیرپاک
- کتاب اپیدمیولوژی بیماری های شایع نوشته خانم دکتر پروین یآوری
- آخرین دستورالعمل ها و گایدلاین های وزارت بهداشت و درمان در حوزه سلامت
- راهنمای ارزیابی سلامت جامعه دکتر هلاکویی (ترجمه)

فصل نهم

روش آموزش دادن و فراگرفتن :

روش های آموزشی مورد استفاده بر اساس محتوای آموزشی :

- Clinical Teaching
- Problem Based Learning
- Small Group Discussion
- Lecture
- Computer- Assisted Learning
- Text Review
- Role Playing
- Task-Based Learning
- Research-Based Learning
- Role Model
- Journal Club
- Log Book

محتوایی که باید آموزش داده شود و فرا گرفته شود

ردیف	عنوان محتوا	مدرس	مکان آموزش
۱	روش‌های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری های شایع در سطح فرد، خانواده و جامعه	دکتر افشان شرقی دکتر نسرین فولادی	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره) مرکز بهداشت استان
۲	خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری‌های شایع و اولویت‌دار در سطح فرد، خانواده و جامعه	دکتر افشان شرقی دکتر نسرین فولادی	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره) مرکز بهداشت استان
۳	مهارت‌های ارتباطی با مراجعین، بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت	دکتر سعید صادقیه	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره)
۴	ارزیابی عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت در سطح فرد، خانواده و جامعه	دکتر سعید صادقیه	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره)
۵	ارزیابی مدیریت و کاهش عوامل خطر	دکتر خاطره عیسی زاده	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره)
۶	محاسبه شاخص‌های بهداشتی براساس کار با سیستم الکترونیکی سلامت	دکتر فیروز امانی	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره) مرکز بهداشت استان
۷	بررسی و اولویت‌بندی مهمترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش	دکتر سهراب ایرانپور دکتر حامد زندیان	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره) مراکز تعریف شده *
۸	راهکارهای ارتقای شاخص‌های سلامت	دکتر حامد زندیان دکتر سهراب ایرانپور	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره)
۹	برنامه‌های سلامت کشوری	دکتر زندیان	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره) بهداشت استان
۱۰	روش‌ها و شیوه‌های جلب حمایت همه جانبه Advocacy در حل مشکلات	دکتر حامد زندیان	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره)
۱۱	توانایی اخذ شرح حال جامع، یکپارچه و کامل در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان	دکتر محمد علی جعفری	دانشکده پزشکی (کارگاه تئوری اول دوره)

* مراکز تعریف شده شامل: مرکز نگهداری سالمندان، بهزیستی، آموزش و پرورش، کودکان بی سرپرست،

پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، فوریت‌های پزشکی و مرکز ناباروری قفقاز.

فصل دهم

روش‌های ارزیابی تراکمی یا نهائی (summative) دانش، مهارت و نگرش:

❖ MCQ

❖ Log book

❖ تشریحی

❖ ارزیابی ۳۶۰ درجه (اخلاق حرفه‌ای)

❖ چک لیست (ژورنال کلاب)

❖ طراحی پروژه

فصل یازدهم

فرایند اطلاع رسانی این برنامه آموزشی به فراگیران (curriculum ommunication) اعضای هیئت علمی و مسئولین آموزشی و اجرایی دانشکده و دانشگاه :

کلیه برنامه‌های آموزش بند ۱۴ توسط مدیر گروه و مسئول درس کتباً به مسئولین دانشکده، مرکز بهداشت استان، اعضاء هیئت علمی، دانشجویان و شبکه‌های آموزشی ابلاغ می‌گردد.

- اطلاع رسانی برای دانشجویان روز اول دوره توسط کارشناس آموزش گروه پزشکی اجتماعی طی جلسه توجیهی حضوری انجام می‌گردد.
- در طول دوره کارگاه، توسط اساتید و کارشناس مربوطه و تحویل Log book و جزوات آموزشی در مورد نحوه فعالیت در فیلد اطلاع رسانی لازم انجام می‌شود.
- در مورد نحوه فعالیت در برنامه‌های گروه رونوشت به مسئولان ذیربط ارسال می‌گردد.
- اطلاع رسانی از طریق سایت گروه و برد آموزشی شامل موارد زیر :

محتوای آموزشی

برنامه کلاسی

برنامه هفتگی اساتید

کوریکولوم آموزشی

طرح درس

ژورنال کلاب

هماهنگی‌های لازم جهت بازدید از مراکز مشخص شده از طریق مکاتبات اداری و معرفی نامه

اعلام نتایج نهایی ارزیابی به کارشناسان آموزش واحد بالینی

فصل دوازدهم

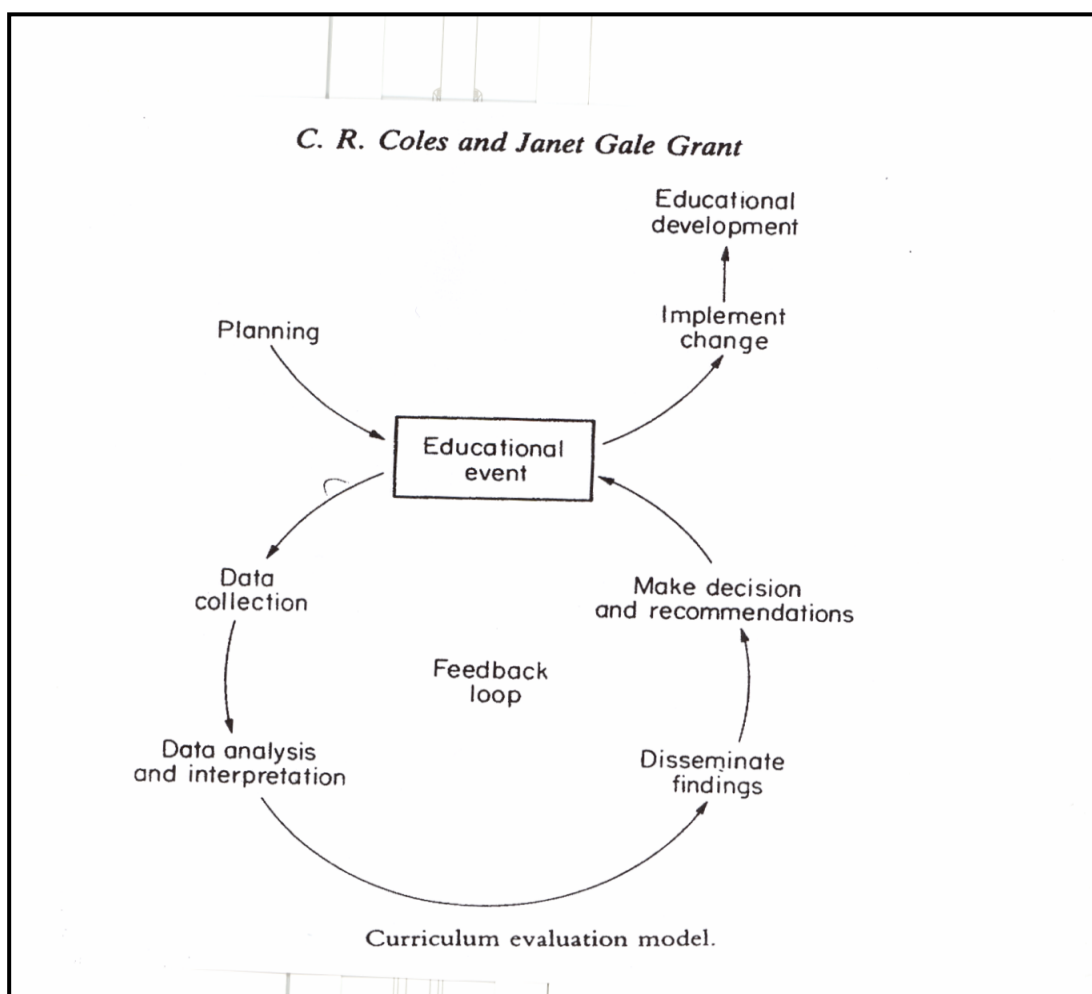
فرایند اداره و مدیریت برنامه آموزشی (Curriculum management):

۱. در دسترس بودن کوریکولوم، طرح دروس و لاگ بوک برای تمامی اعضای هیات علمی، دستیاران، کارآموزان و کارورزان
۲. نظارت بر اجرای صحیح کوریکولوم توسط مسئول آموزشی گروه و مسئول EDO دانشکده
۳. برگزاری جلسات مداوم توسط اعضای هیات علمی گروه در راستای به روز رسانی و حصول اهداف کوریکولوم

فصل سیزدهم

ارزیابی برنامه آموزشی (Curriculum evaluation):

لازم است در هر دوره، ارزیابی برنامه آموزشی طبق مدل کلی زیر توسط گروه آموزشی مربوطه و با همکاری و نظارت دانشکده پزشکی انجام گیرد و از نتایج بدست آمده برای ارتقای کیفیت برنامه آموزشی در دوره‌های بعدی استفاده گردد:

بازبینی شده در دی ماه ۱۴۰۰ توسط اساتید گروه پزشکی اجتماعی:

دکتر نسرین فولادی

دکتر افشان شرقی

دکتر سعید صادقیه اهری

دکتر فرهاد پور فرضی

دکتر خاطره عیسی زاده

دکتر فیروز امانی

خانم متولی

دکتر سهراب ایرانپور

دکتر حامد زندیان

مدیر گروه پزشکی اجتماعی